

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Najdba karantenskega škodljivega organizma v gozdu – kako bomo ukrepali?

Barbara Piškur

*Oddelek za varstvo gozdov
Gozdarski inštitut Slovenije*

GOZDU ŠKODLJIVI ORGANIZMI

- **Gospodarski ŠO**
- **Neregulirani ŠO**
- osmerozobi smrekov lubadar (*Ips typographus*), šesterezobi smrekov lubadar (*Pityogenes chalcographus*)

- **Karantenski ŠO (invazivni tujerodni ŠO)**
Agrilus anxius, Agrilus auroguttatus, Agrilus planipennis, Anoplophora chinensis, Anoplophora glabripennis, Bursaphelenchus xylophilus, Dendrolimus sibiricus, Geosmithia morbida & Pityophthorus juglandis, Gibberella circinata, Monochamus spp. (non-EU), Pissodes spp. (non-EU), Polygraphus proximus, Xylosandrus crassiusculus, Phytophthora ramorum...

KARANTENSKI ŠO

= škodljiv organizem (virus, bakterija, gliva, rastlina, žival) za rastline ali njihove dele, ki pa še ni prisoten v neki državi ali regiji kljub ugodnim razmeram za njegov razvoj oziroma je njegova prisotnost pod strogim nadzorom. Opustitev nadzora in ukrepov za preprečitev širjenja karantenskega organizma lahko privede do hudih ekoloških in ekonomskih posledic.

UREDBA (EU) 2016/2031 z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (v veljavo 14.12.2019) „**Plant Health Law**“ „**Uredba o zdravju rastlin**“

- *Definicija KŠO*
- *Uradno obveščanje Komisije in drugih članic*
- *Informiranje javnosti*
- *Preiskave, programi preiskav*
- *Načrti izrednih ukrepov*
- *Simulacijske vaje*
- *Akcijski načrti*

UČINKI KŠO

Opustitev ukrepov v EU (npr. *Anoplophora* sp., *Bursaphelenchus xylophilus*) → vpliv na ponor ogljika kot ga imajo skupaj požari, vetroolomi, podlubniki (Seidl et al., 2018, Nature Communications)

ekonomske in ekološke škode v gozdovih → 39-89 milijard EUR izgub v primeru najslabšega možnega scenarija (tržna vrednost uničene lesne zaloge) & vpliv na zaposlenost (ocena 11.000 dm v EU zaradi borove ogorčice) & 20-30 let, da bi na novo zasnovani gozdni sestoji lastniku dajali prve donose (Evropska komisija, 2011)

UKREPANJE

Nadzor (trgovina, meje)
Preiskave na območju države
Komunikacijske strategije

Načrti ukrepanja

Zgodnje odkrivanje & hitro ukrepanje

Izkoreninjenje / zadrževanje KŠO

- Pristojni organ sprejme vse potrebne fitosanitarne ukrepe za izkoreninjenje
- Izvor KŠO
- Vzpostavitev razmejenih območij (napadeno območje in varovalni pas)
- Obveščanje EK, drugih držav članic

UKREPANJE

UREDBA (EU) 2016/2031 z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (v veljavo **14.12.2019**) „**Plant Health Law**“ „**Uredba o zdravju rastlin**“

Načrti izrednih ukrepov (za prednostne KŠO)

- *Vloge in odgovornosti organov, hierarhija odločanja; vloge drugih javnih organov, pooblaščenih organov, laboratorijev in sosednjih držav*
- *Dostop do prostorov izvajalcev poslovnih dejavnosti, drugih izvajalcev dejavnosti in fizičnih oseb*
- *Dostop do dodatnih virov (kadri, viri...)*
- *Ocene glede tveganja KŠO*
- *Ukrepanje za obvladovanje tveganja*
- *Protokoli (vizualni pregledi, vzorčenja, laboratorijski testi)*
- *Usposabljanje osebja*

- *Države članice pripravijo načrte izrednih ukrepov za prednostne ŠO v štirih letih od datuma vzpostavitve seznama.*

Simulacijske vaje: za vse prednostne ŠO

KAKO SMO PRIPRAVLJENI?

CRP V4-1823 „Razvoj organizacijske in tehnične podpore za učinkovito ukrepanje ob izbruhu gozdu škodljivih organizmov“ (11/2018-10/2020)

Zakonodaja

Organiziranost

Človeški viri

Tehnološke omejitve

Ozaveščenost javnosti

Okoljski vidiki

Hvala za pozornost in za pomoč ...